

De kracht van taalgericht vakonderwijs

3 oktober 2019

Welkom!

Matti Gortemaker

Docent Coach

Nederlands bij de Rotterdam Academy (Hogeschool Rotterdam)
Ad Engineering/Ad Maintenance & Mechanics (techniek)

Probleem

De context

 ROTTERDAM ACADEMY
ASSOCIATE DEGREES

Reflecteren

Je reflecteert volgens **STARR**.

Situatie	
Taak	
Actie	
Resultaat	
Reflectie	

Probleem

Het resultaat

Situatie

We hadden een workshop over conflict hanteringsstijlen. Dit was donderdagavond om 17:50 uur op locatie Museumpark hoog bouw.

Taak

Ik moest met een paar studenten bespreken welke stijl iedereen had.

Actie

En dat hebben we toen tijdens de les gedaan. We hebben er veel over gepraat en veel discussies gehad.

Resultaat

Het kwam er uit dat ik over het algemeen een “door drukker” of "haai" ben.

Reflectie

Hier kan ik me over het algemeen wel in vinden. Echter vind ik wel dat het moeilijk is om te zeggen dat je één bepaalde soort stijl hebt. Zo is de stijl die je aan neemt verschillend per situatie en bij welke persoon. Ook maakt het uit in welke context je kijkt, in je privéleven ben je misschien wel een compleet ander persoon dan op je werk.

Probleem

Mijn feedback

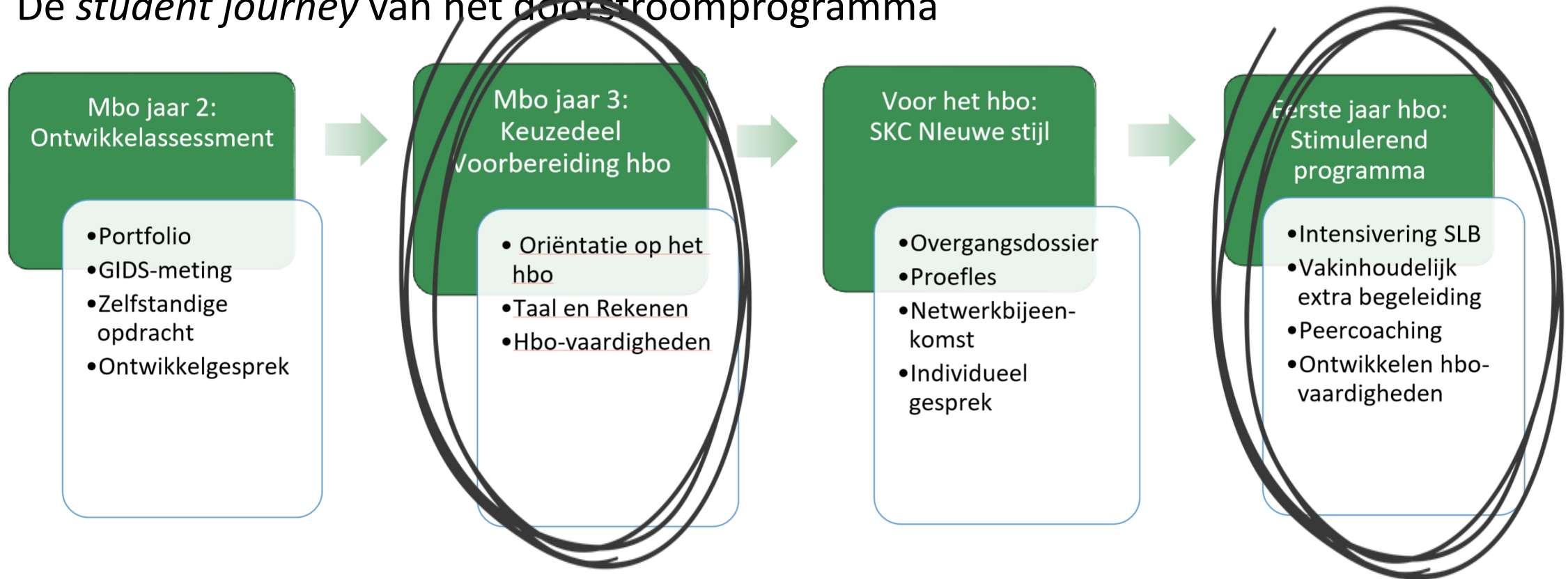
[...] Maak er tot slot een lopend geheel van.

Het resultaat

We hadden een workshop over conflict hanteringsstijlen. Dit was donderdagavond om 17:50 uur op locatie Museumpark hoog bouw. Ik moest met een paar studenten bespreken welke stijl iedereen had. En dat hebben we toen tijdens de les gedaan. We hebben er veel over gepraat en veel discussies gehad. Het kwam er uit dat ik over het algemeen een “door drukker” of “haai” ben. Hier kan ik me over het algemeen wel in vinden. Echter vind ik wel dat het moeilijk is om te zeggen dat je één bepaalde soort stijl hebt. Zo is de stijl die je aan neemt verschillend per situatie en bij welke persoon. Ook maakt het uit in welke context je kijkt, in je privéleven ben je misschien wel een compleet ander persoon dan op je werk.

Kansen

De *student journey* van het doorstroomprogramma

Kansen

We kunnen onze mbo-studenten *nog beter* ondersteunen tijdens hun student journey naar het hbo met **taalontwikkelend lesgeven**.

Taal

Vraag

Wat doe jij als docent aan **taal** bij je studenten?

“Taalontwikkellend lesgeven is een manier van lesgeven waarin de docent nadrukkelijk een rol heeft in het stimuleren en begeleiden van het proces van taalontwikkeling van de student(en).”

Van der Westen, 2006

Taal

Taal van de studie en in het latere beroep zijn **nieuwe talen** die studenten zich eigen moeten maken.

Dagelijkse (straat)taal	Schooltaal	Vaktaal (jargon)
osso, fittie, bantie, stacks, op me monnie, planga	portfolio, assessment, competentie, reflectie, abstraheren, alle termen rondom onze digitale (leer/volg)systemen, etc.	quotiënt, conjunctuur, lineariteit, smeedbraam, logaritmische omvormverhouding, etc.

Verschillende stadia van taalontwikkeldend lesgeven

- **Taalbewust lesgeven:** de docent is zich bewust van de rol die taal speelt in zijn onderwijs.
- **Taalgericht lesgeven:** de docent probeert taal bewust in te zetten in zijn eigen onderwijs en houdt hierbij rekening met het taalniveau van zijn studenten.
- **Taalontwikkeldend lesgeven:** de docent heeft aandacht voor het vak en voor taal en ziet hoe deze twee elkaar versterken; bovendien stimuleert hij actief de taalontwikkeling van studenten.

Taalgericht lesgeven

Drie pijlers

- Context
- Interactie
- Taalsteun

Taalgericht lesgeven | Context

- Je maakt gebruik van de **voorkennis** van studenten.
- Je geeft **concrete voorbeelden**.
- Je besteedt aandacht aan **kernbegrippen**.
- Je legt verband met het latere **beroepsleven**.

Taalgericht lesgeven | Context

Mijn les werkwoordspelling begint hiermee:

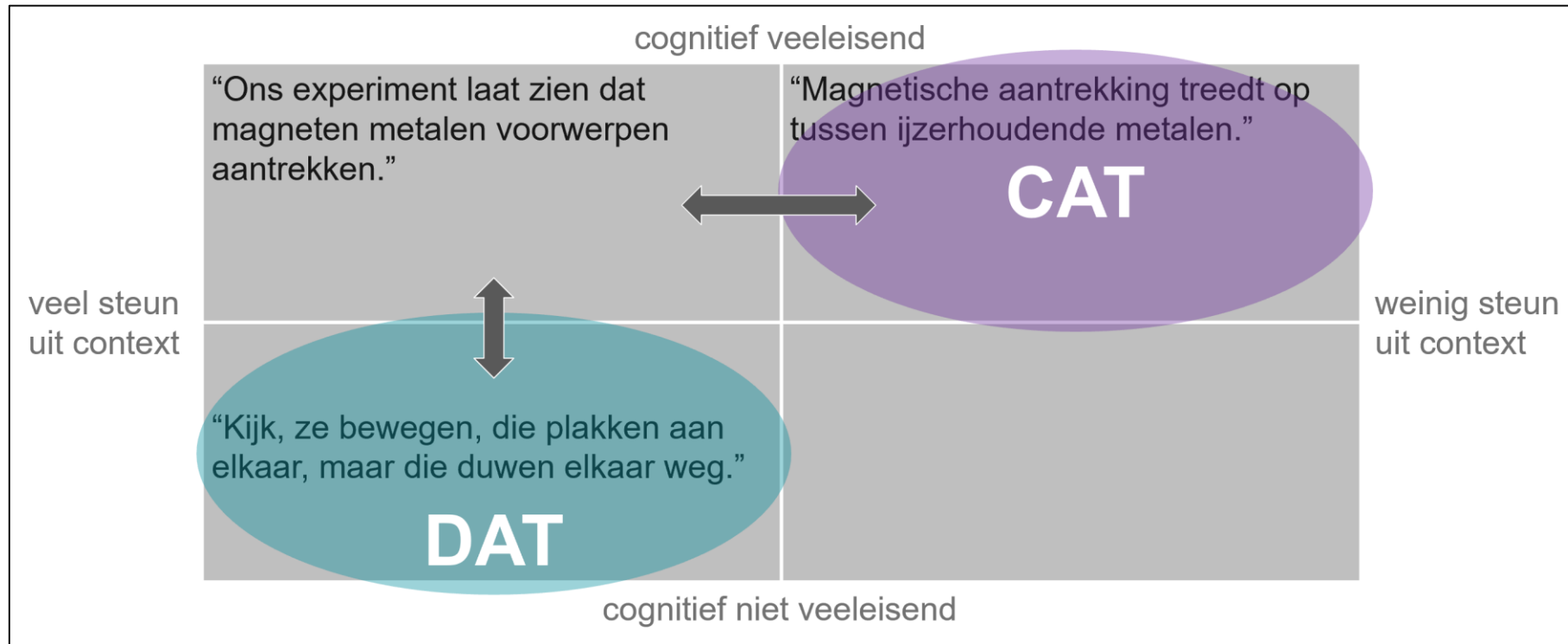

Taalgericht lesgeven | Interactie

- Je geeft ruimte voor **eigen verwoordingen**.
- Je herhaalt **goede taaluitingen**.
- Je stimuleert **toelichting** bij antwoorden.
- Je wisselt tussen **dagelijkse taal, schooltaal** en **vaktaal**.

Taalgericht lesgeven | Interactie

Van **dagelijks algemeen taalgebruik** (DAT) naar **cognitief academisch taalgebruik** (CAT) (schooltaal en vaktaal).

Taalgericht lesgeven | Interactie

Van **dagelijks algemeen taalgebruik** (DAT) naar **cognitief academisch taalgebruik** (CAT) (schooltaal en vaktaal).

“Als je beide kaarten vergelijkt, wat valt je dan op aan de kwaliteit van het Maaswater?”

- “Dat het in 1980 veel schoner is dan in 1973.”

“Ja, hoe kun je dat anders zeggen? Dat het ...”

- “... is verbeterd.”

“Ja, de kwaliteit is verbeterd.”

- “Het water is dus schoner?”

“Ja, het water is schoner geworden, dus dan kun je zeggen: de waterkwaliteit is verbeterd.”

“Wat is hoek A voor hoek?”

- “Een kleine hoek.”

“Klopt, dat is een scherpe hoek.”

Taalgericht lesgeven | Taalsteun

- Je besteedt aandacht aan **moeilijke woorden**.
- Je **herformuleert** taaluitingen van studenten.
- Je maakt gebruik van **taalleerstrategieën** (modeling/hardop voordoen).
- Je maakt gebruik van **visuele taalondersteuning** (schrijfkaders, schema's, afbeeldingen).

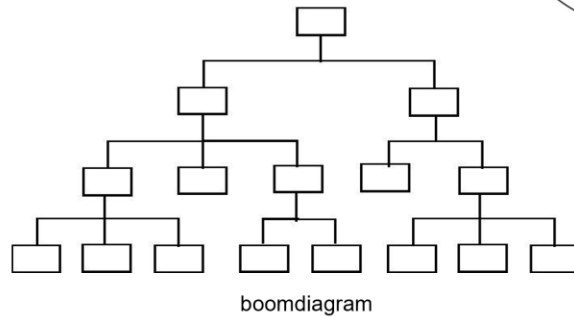
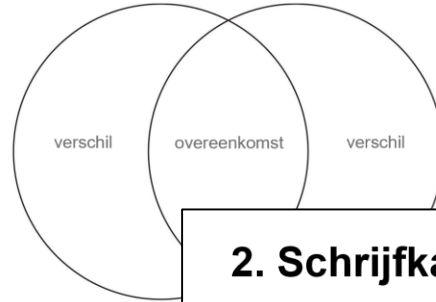
Taalgericht lesgeven | Taalsteun

Voorbeelden sleutelschema's

- Tabel
- Boomdiagram
- T-schema
- Venndiagram
- Tijdbalk
- Stroom-/kettingschema
- Cirkel
- Grafiek

T-schema

boomdiagram

2. Schrijfkaders gebruiken

Schrijfkader: een mening geven

... is een probleem dat ...
Ik vind dat ...
Ten eerste is het zo dat ...
Ook ...
Een argument is dat ...
Bovendien ...
Om al die redenen ben ik dus van mening dat ...

Schrijfkader: een verklaring

Ik ga uitleggen hoe het komt dat ...
Als ..., dan ...
Hierdoor ...
Dan ...
Dit veroorzaakt ...
Dus ...

Schrijfkader: mag ook simpel

1. ...
2. ...
3. ...

“Taalgericht vakonderwijs is eigenlijk gewoon goed onderwijs.”

Hajer en Meestringa, 2015

Terugkoppeling

In gesprek

- Welke rol is er voor ons/docenten weggelegd in de *student journey* van mbo naar hbo?
- Wat of wie heb je daarbij nodig?

Bedankt!

- Doe de [zelftest](#)
- Lees het [TOL-zine](#)
- Bekijk de filmfragmenten:
 - [TOL op Hogeschool Rotterdam](#)
 - [Hoorcollege Voedingsleer](#)
- Lees het boek (tevens bron voor deze workshop):
Handboek Taalgericht vakonderwijs
Hajer en Meestringa, 2015
- Houd contact:
 - m.w.gortemaker@hr.nl
- Vraag een training aan:
 - c.a.spek@hr.nl

Doorstuderen in het hbo? Vergroot je kansen met het doorstroomprogramma mbo-hbo!

www.doorstroomprogrammarotterdam.nl

